

Posudek vedoucího diplomové práce
na diplomovou práci Kateřiny Králové na téma
Poškozený v trestním řízení a jeho ochrana

Zvolené téma diplomové práce je aktuální. V posledních dvaceti, třiceti letech (přibližně od devadesátých let minulého století do současnosti) je vidět zřetelný legislativní trend spočívající v posilování práv poškozeného a oběti trestného činu. Jedná se o přirozený vývoj, který reaguje na potřebu zlepšit postavení poškozeného vůči obviněnému, kterému je právní úpravou zajištěno v široké míře právo na spravedlivý proces. Poškozený byl naopak velice dlouho v rámci trestního řízení chápán pouze jako nositel důkazu. Zákon o obětech trestných činů významně přiblížil pojem oběti trestného činu pojmu poškozeného a práva oběti trestného činu se podstatně přiblížila právům poškozeného.

Pokud jde o možnosti zpracování z hlediska použitých pramenů, problematika poškozeného je v literatuře bohatě zpracována a autorka mohl čerpat doslova z nekonečného seznamu zejména odborných článků na uvedené téma. Také judikatura k danému tématu je dostatečně četná a košatá.

Diplomová práce byla zpracována jen na podkladě standardního počtu odborných literárních pramenů. K některým speciálním otázkám bylo žádoucí vycházet ze širšího počtu odborných pramenů (například v otázce souhlasu poškozeného s trestním stíháním). S použitými prameny pracovala diplomantka korektně a kreativně.

Osnova práce je logická, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují. Vnitřně se dělí na jednotlivé kapitoly, které jsou pak diferencovány na podkapitoly. V podstatě se jedná o pět základních témat práce: Nejprve, v úvodních kapitolách vymezuje diplomantka základní pojmy a instituty (pojem poškozeného, negativní vymezení poškozeného, překážky bránící vystupovat subjektu jako poškozený, pojem oběti, porovnání pojmů poškozený a oběť aj.). Následuje kapitola o procesních právech poškozeného (kapitola třetí) a problematika adhezního řízení (kapitola čtvrtá). A nakonec následují dvě kapitoly o nových přístupech v uspokojení zájmů poškozeného (kapitola pátá) a o trendech spojených s konceptem restorativní justice (kapitola šestá). Osnova práce je logická, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují.

Cílem diplomové práce, jak jej vymezila diplomantka v úvodu své práce, mělo být zpracování matérie v tom smyslu, zda současná právní úprava regulující postavení poškozeného poskytuje poškozenému dostatečnou ochranu při prosazování jeho práv. Dále hodlala autorka posoudit, zda by bylo možné současnou právní úpravu doplnit některými

návrhy de lege ferenda. Domnívám se, že stanoveného cíle se podařilo autorce dosáhnout a diplomová práce byla vypracována na velmi pěkné odborné i literární úrovni. Vlastní obsah diplomové práce je zpracován na standardní úrovni limitované předepsaným rozsahem diplomové práce. Juristický výklad je dostatečně odborný i obecně srozumitelný.

Na str. 64 své práce se diplomantka zabývá otázkou, zda má být poškozenému umožněno žalobní právo. Jde o koncepční otázku, kterou diplomantka rozebírá v rozsahu dvou stran textu a v podstatě dvou pramenů, ačkoliv existuje bohatý vějíř odborných publikací, článků a příspěvků na toto téma. Autorka pléduje pro zavedení soukromé žaloby. Recenzent její sympatie k tomuto institutu nesdílí. Za mnohem přínosnější než soukromá obžaloba představující v podstatě rezignaci na žalobní monopol státu, bych považoval zavedení institutu tzv. subsidiární obžaloby. Subsidiární obžaloba by měla být připuštěna ve všech případech, kdy byla věc odložena, nebo bylo trestní stíhání zastaveno. K této otázce by bylo vhodné se vyjádřit při ústní obhajobě.

Diplomová práce je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu, kterou doporučuji orientovat na otázku: Je žádoucí umožnit poškozenému zastupovat trestní obžalobu v řízení před soudem?

Hodnocení: velmi dobře

V Praze 2. 2. 2021

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,